

Bruksela, dnia 16.7.2025 r.
SWD(2025) 556 final

DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI
STRESZCZENIE SPRAWOZDANIA Z OCENY SKUTKÓW

w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności

Towarzyszący dokumentom

Wniosek w sprawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejski Fundusz Konkurencyjności („EFK”), w tym szczególny program w zakresie badań naukowych i innowacji w dziedzinie obronności, uchylającego rozporządzenia (UE) 2021/522, (UE) 2021/694, (UE) 2021/697, (UE) 2021/783, uchylającego przepisy rozporządzeń (UE) 2021/696 i (UE) 2023/588, a także zmieniającego rozporządzenie (UE) [EDIP]

Wniosek w sprawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” na lata 2028-2034 oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie, a także uchylającego rozporządzenie (UE) 2021/695

Wniosek w sprawie decyzji Rady ustanawiającej program szczegółowy służący realizacji programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” na lata 2028–2034 oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie, a także uchylającej decyzję (UE) 2021/764

{COM(2025) 543 final} - {COM(2025) 544 final} - {COM(2025) 555 final} -
{SEC(2025) 555 final} - {SWD(2025) 555 final}

Streszczenie oceny skutków

Ocena skutków kolejnego długoterminowego budżetu UE (WRF) – finansowanie unijne na rzecz konkurencyjności

A. Zasadność działań

Dlaczego należy podjąć działania? Na czym polega problem?

W ciągu ostatnich trzydziestu lat różnica w wydajności między UE a innymi rozwiniętymi gospodarkami zwiększyła się, co oznacza, że UE jest mniej konkurencyjna niż inne duże gospodarki. UE pozostaje w tyle za innymi dużymi gospodarkami w wielu obszarach, w tym w rozwoju technologicznym, wynikach w zakresie badań naukowych i innowacji, dynamice rynkowej i zdolnościach przemysłowych. Wzmocnienie europejskiej konkurencyjności stało się zatem kluczowym priorytetem, co podkreślono w sprawozdaniu Dragiego.

Zgodnie z przedstawionym przez Komisję Europejską Kompasem konkurencyjności¹ europejska konkurencyjność dotyczy zdolności UE do zwiększenia wzrostu wydajności, wysokiego poziomu życia i autonomii strategicznej w dynamicznie zmieniającej się sytuacji międzynarodowej. Koncepcja ta wykracza poza tradycyjną konkurencję opartą na kosztach, kładąc nacisk na innowacje, inwestycje, odporność i siłę przemysłową, zwłaszcza w sektorach ekologicznych i cyfrowych oraz kluczowych sektorach krytycznych.

W Kompasie konkurencyjności określono szereg czynników, które są niezbędne do zwiększenia konkurencyjności UE: 1) eliminowanie luki innowacyjnej, 2) dekarbonizacja oraz 3) zmniejszenie nadmiernych zależności i zwiększenie bezpieczeństwa. Ponadto zwrócono w nim uwagę na pięć horyzontalnych czynników wspomagających: 1) upraszczanie, (2) usuwanie barier na jednolitym rynku, (3) finansowanie, 4) umiejętności i wysokiej jakości miejsca pracy, 5) lepsza koordynacja.

Głównymi celami Europejskiego Funduszu Konkurencyjności będzie upraszczanie, finansowanie i lepsza koordynacja.

Oczekuje się, że rozwiązanie tych problemów będzie miało pozytywny, choć pośredni, wpływ na inne problemy wskazane w Kompasie konkurencyjności, takie jak luka innowacyjna, a także na zmniejszenie zależności Europy od zewnętrznych źródeł krytycznych technologii i zasobów, co pozwoli zwiększyć bezpieczeństwo i odporność.

Jaki jest cel inicjatywy?

Nadrzędnym celem tej inicjatywy jest stworzenie zdolności inwestycyjnej w celu wspierania europejskiej konkurencyjności w strategicznych technologiach i sektorach, a także wykorzystanie narzędzi finansowania z budżetu UE.

Dokładniej rzecz ujmując, inicjatywa promuje inwestycje publiczne i prywatne w ramach całej ścieżki inwestycyjnej, w szczególności w badania naukowe i innowacje, oraz pozwala lepiej wykorzystywać potencjał budżetu UE w zakresie ograniczania ryzyka, aby zmaksymalizować unijną wartość dodaną tego budżetu. Ponadto ukierunkowuje ona inwestycje w strategiczne technologie i sektory UE oraz koncentruje inwestycje w tych technologiach i sektorach, wspierając dekarbonizację, bezpieczeństwo i odporność. Ponadto ułatwia ona dostęp do finansowania unijnego dzięki zorientowanym na użytkownika, szybszym, uproszczonym i zharmonizowanym procedurom oraz zwiększa spójność inwestycji UE i państw członkowskich.

Na czym polega wartość dodana podjęcia działań na poziomie UE?

Po pierwsze – dzięki zacieśnieniu współpracy i integracji między zainteresowanymi stronami i ponad granicami – finansowanie unijne przełamuje bariery krajowe i tworzy masę krytyczną pozwalającą sprostać wspólnym wyzwaniom. Po drugie – usuwając niedoskonałości rynku i nieoptymalne warunki inwestycyjne oraz generując skutki gospodarcze – działania na szczeblu UE zwiększają odporność gospodarczą, skutkują wykorzystaniem funduszy prywatnych i przyciągnięciem kapitału, zwiększają produktywność w całej UE oraz wspierają korzystne ekonomicznie projekty, które w przeciwnym razie mogłyby się nie udać. Działania na szczeblu UE wspierają konkurencję w całej UE, umożliwiając wybór najlepszych pomysłów naukowych i innowacyjnych z całej UE. Po trzecie – poprzez wzmocnienie ukierunkowania inwestycji i łączenie zasobów – UE może lepiej sprostać ogólnounijnym wyzwaniom i promować wspólne priorytety, takie jak transformacja cyfrowa i ekologiczna.

¹ COM(2025) 30 final. Kompas konkurencyjności dla UE.

B. Rozwiązania

Jakie warianty legislacyjne i nielegislacyjne rozważono? Czy wskazano preferowany wariant? Jak uzasadniono ten wybór lub jego brak?

Rozważono trzy różne warianty strategiczne:

Pierwszy wariant to „dotychczasowy scenariusz plus” (ang. *business-as-usual-plus*), w ramach którego każdy z 14 programów² funkcjonowałby nadal na podstawie odrębnych przepisów, ale Komisja spróbowałaby zapewnić większą horyzontalną spójność między funduszami, rozszerzając podejście przyjęte w ramach Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP), aby pomóc poszczególnym projektom korzystać z finansowania skumulowanego w ramach kilku programów.

Drugim wariantem jest „wzmocniona koordynacja między programami i wspólny zbiór przepisów”, w którym uczyniono by krok dalej, przeprowadzając harmonizację przepisów dotyczących poszczególnych programów, w szczególności poprzez dostosowanie celów, komponentów i filarów, a także narzędzi wykonawczych i horyzontalnych przepisów prawnych.

Trzecim wariantem jest „konsolidacja programów w ramach nowego Europejskiego Funduszu Konkurencyjności”, w ramach którego zgromadzono by odpowiednie programy UE w jeden fundusz o strategicznym kierunku, nadający priorytet celom polityki, a nie samym programom. Wariant ten stworzyłby jedną zdolność inwestycyjną celem wspierania strategicznych sektorów i technologii, innowacji radykalnych i dekarbonizacji poprzez niezakłóconą ścieżkę inwestycyjną od badań podstawowych aż po badania stosowane, wdrażanie, produkcję, usługi i rozwiązania. Będzie on obejmował niewielką liczbę segmentów polityki, które mają kluczowe znaczenie dla konkurencyjności i odporności UE. Zarządzanie w ramach tego wariantu pomogłoby funduszowi szybko reagować na nowe wyzwania i priorytety. Trzeci wariant zapewniłby równowagę między przewidywalnością potrzebną w przypadku inwestycji długoterminowych, takich jak inwestycje w badania naukowe i innowacje, a elastycznością potrzebną do reagowania na pojawiające się priorytety polityczne.

Preferowanym wariantem jest wariant trzeci, ponieważ oferuje on kompleksowy zestaw środków z zakresu polityki mających na celu zaradzenie obecnym niedociągnięciom w krajobrazie finansowania unijnego związanym z konkurencyjnością, o których mowa powyżej. Aby zapewnić powodzenie preferowanego wariantu, UE wdroży środki mające na celu zminimalizowanie potencjalnych negatywnych skutków, w tym poprzez zapewnienie równowagi między elastycznością a potrzebą przewidywalności.

C. Skutki wdrożenia preferowanego wariantu

Jakie korzyści przyniesie wdrożenie preferowanego wariantu lub – jeśli go nie wskazano – głównych wariantów?

² 14 programów UE wchodzących w zakres niniejszej oceny skutków obejmuje program „Horyzont Europa”, Fundusz Innowacyjny, program „Cyfrowa Europa”, instrument „Łącząc Europę” – technologie cyfrowe, Europejski Fundusz Obronny, rozporządzenie w sprawie wspierania produkcji amunicji, akt na rzecz wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego przez wspólne zamówienia, Program na rzecz europejskiego przemysłu obronnego, Program UE dla zdrowia, Unijny program kosmiczny, konstelacja satelitów IRIS², Program InvestEU, Program na rzecz jednolitego rynku (komponent dotyczący MŚP) oraz LIFE.

Preferowany wariant zapewniłby wyższy zwrot z inwestycji w ciągu 15 lat, przy czym całkowita korzyść w przeliczeniu na wydane euro byłaby o 15,74 proc. wyższa niż w przypadku pierwszego wariantu („dotychczasowy scenariusz plus”) . Unia Europejska odnotowałaby również wzrost eksportu, który to wzrost byłby o 58 proc. wyższy w porównaniu ze wzrostem zakładanym w pierwszym wariantcie, głównie ze względu na większy wolumen inwestycji. Ogólny wpływ preferowanego wariantu na wydajność UE będzie prawdopodobnie pozytywny ze względu na to, że umożliwi on wydajniejszą i skuteczniejszą alokację zasobów.

Oczekuje się również, że wariant ten zmniejszy koszty administracyjne ponoszone przez beneficjentów dzięki integracji punktów dostępu i wprowadzeniu jednolitego zbioru przepisów, uproszczeniu procesu finansowania i stworzeniu wydajniejszego i bardziej przyjaznego dla biznesu środowiska, z korzyścią zwłaszcza dla szybko rozwijających się gałęzi przemysłu, MŚP, innowacyjnych przedsiębiorstw typu start-up oraz projektów wymagających długoterminowego wsparcia inwestycyjnego. Uproszczona i zmodernizowana procedura składania wniosków zwiększyłaby przejrzystość dla promotorów projektów i ogólnie ułatwiłaby dostęp do finansowania.

Preferowany wariant konsoliduje również procesy finansowania i rozszerza dostęp do narzędzi finansowych, umożliwiając UE lepsze wykorzystanie jej potencjału w zakresie mobilizacji kapitału prywatnego i zwiększenia elastyczności budżetowej. Wariant ten wzmacnia również powiązania między badaniami podstawowymi a zaawansowanymi etapami badań, innowacjami i produkcją, zapewniając dynamiczną strukturę gospodarczą w UE i umożliwiając bardziej skuteczne wprowadzanie pomysłów na rynek.

W ujęciu rynkowym jednolite ramy finansowania mają na celu zwiększenie konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw dzięki temu, że finansowanie będzie bardziej dostępne i lepiej strategicznie dostosowane. Wariant ten wspiera również europejską autonomię strategiczną i zmniejsza krytyczne zależności.

Ponadto skutki społeczne obejmują promowanie tworzenia miejsc pracy, podnoszenie umiejętności i regionalny wzrost gospodarczy, zwłaszcza w sektorach strategicznych. Wpływ tego wariantu na środowisko jest ściśle powiązany z nadaniem priorytetu dekarbonizacji i czystym technologiom jako kluczowym sektorom i technologiom. Skupienie się na tych kwestiach powinno mieć pozytywny wpływ na klimat i na unijną ścieżkę dekarbonizacji.

Jakie są koszty wdrożenia preferowanego wariantu lub – jeśli go nie wskazano – głównych wariantów?

Mogą wystąpić pewne koszty dostosowania, które byłyby ponoszone przez wnioskodawców i beneficjentów już korzystających z funduszy UE. Przejście na jeden zintegrowany fundusz wymagałoby dostosowania ze strony organizacji przyzwyczajonych do obecnej struktury. Chociaż na początku konieczne byłoby dostosowanie do nowego funduszu, beneficjenci musieliby podjąć ten wysiłek poznania nowego systemu tylko raz, a nie wielokrotnie, jak ma to miejsce w przypadku wielu programów. Ogólnie łatwiejsza dostępność i ograniczone bariery znacznie zmniejszyłyby koszty składania wniosków, w tym w przypadku większej puli wnioskodawców. Opracowanie jednej bramy sieciowej, w oparciu o wstępne doświadczenia uzyskane podczas korzystania z portalu Funding and Tenders i platformy STEP, może pomóc w łagodzeniu zakłóceń, natomiast sprawne i elastyczne solidne struktury zarządzania i sieci zainteresowanych stron mogą pomóc w zarządzaniu transformacją. Co najważniejsze prostsza i bardziej czytelna struktura mogłaby rozszerzyć dostęp do programów finansowania na nowych beneficjentów, stymulując innowacje we wszystkich sektorach.

Jakie będą skutki dla przedsiębiorstw, MŚP i mikroprzedsiębiorstw?

MŚP, które już korzystają z finansowania unijnego, poniosą początkowo koszty dostosowania ze względu na wysiłki przejściowe, takie jak dostosowanie do nowych przepisów i poznanie skonsolidowanego systemu składania wniosków. Oczekuje się, że koszty te będą tymczasowe i ograniczone. Z czasem MŚP skorzystają na obniżonych kosztach administracyjnych związanych z określeniem odpowiednich możliwości finansowania i ubieganiem się o finansowanie. Najważniejsze zalety przedmiotowej inicjatywy obejmują pojedynczy portal kontaktowy do składania wniosków, uproszczone i zharmonizowane przepisy oraz usprawnione usługi doradcze i punkty kompleksowej obsługi, co zwiększy dostępność finansowania przy jednoczesnym zmniejszeniu kosztów i stopnia skomplikowania. Wsparcie dla MŚP należy włączyć do struktury Funduszu Konkurencyjności, aby zapewnić realizację tych korzyści.

Czy przewiduje się znaczące skutki dla budżetów i administracji krajowych?

Nie, ponieważ inicjatywa dotyczy programu zarządzanego bezpośrednio przez Komisję na szczeblu UE lub pośrednio za pośrednictwem jej partnerów wykonawczych, z finansowaniem przyznawanym beneficjentom.

Czy wystąpią inne znaczące skutki?

Preferowany wariant poprawi wydajność i wzmocni pozycję UE w globalnym łańcuchu wartości, w tym poprzez innowacje radykalne tworzące nowe rynki. Dzięki wspieraniu innowacji i produkcji zmniejszy zależność i poprawi pozycję rynkową unijnych przedsiębiorstw. Strategiczne sterowanie i specjalne finansowanie zapewniają przewidywalność finansowania, od badań podstawowych po wprowadzenie na rynek. MŚP skorzystają z uproszczonego dostępu do finansowania, zmniejszonych kosztów administracyjnych i szybszych procedur przyznawania dotacji, co poprawi ich zdolność do dostępu do kapitału. Inicjatywa mogłaby wzmocnić pozycję konkurencyjną sektorów strategicznych oraz pozycję UE w zakresie krytycznych i zaawansowanych technologii. Dzięki skutkom ubocznym korzyści odniosą również inne sektory, zwiększając wydajność.

D. Działania następcze**Kiedy nastąpi przegląd przyjętej polityki?**

Inicjatywa ta będzie monitorowana za pomocą ram realizacji celów dotyczących budżetu na okres po 2027 r., które są analizowane w ramach odrębnej oceny skutków. Ramy realizacji celów przewidują sprawozdanie z wykonania na etapie realizacji programu, a także ocenę retrospektywną, która ma zostać przeprowadzona zgodnie z art. 34 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) 2024/2509. Ocenę tą przeprowadza się zgodnie z wytycznymi Komisji dotyczącymi lepszego stanowienia prawa i będzie ona oparta na wskaźnikach istotnych z punktu widzenia celów programu.